

BESLUIT

Nummer: 103852/38

Betreft zaak: Besluit tot vaststelling van het systeemdiententarium voor TenneT TSO B.V. voor het jaar 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Achtergrond	2
3	Juridisch kader	4
4	Procedure	6
5	Rekenhoeveelheid	7
6	Vaststelling Toegestane Tariefinkomsten 2012	7
7	Beoordeling tarievenvoorstel.....	8
8	Dictum	9

Bijlage 1: Toelichting op de bepaling van de Toegestane Tariefinkomsten 2012

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 41e, vierde lid en artikel 41c, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan stelt de Raad het tarief, dat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, tweede lid van de E-wet (hierna: systeemtaken) jaarlijks vast.
2. Onderhavig besluit betreft de vaststelling van het systeemdienstentarium voor TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) voor het jaar 2012 voor het verrichten van systeemtaken. De aan dit besluit toegevoegde bijlage maakt integraal deel uit van dit besluit.
3. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2012.

2 Achtergrond

4. De Raad houdt onafhankelijk toezicht op de elektriciteitsmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De elektriciteitsmarkt bestaat uit de segmenten productie, handel, levering en transport van elektriciteit. Bij productie, handel en levering van elektriciteit is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten op deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welk bedrijf zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van elektriciteit is dit niet het geval. Afnemers met een aansluiting op een bepaald net¹ kunnen niet zelf bepalen door welk bedrijf zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waar zij een aansluiting op hebben.
5. Degene aan wie een net toebehoort, is verplicht voor het beheer van dat net een of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen². De aanwijzing van een netbeheerder behoeft instemming van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (hierna: de Minister)³. TenneT is aangewezen als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet. De meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijk hoogspanningsnet aangesloten, maar op een fijnmazig elektriciteitsdistributienet met een regionaal karakter (hierna: distributienet). Via het landelijk hoogspanningsnet en het distributienet komt de elektriciteit uiteindelijk terecht bij de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke

¹ Ingevolge artikel 1, eerste lid, onderdeel i van de E-wet is een net gedefinieerd als: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer.

² Ingevolge artikel 10, derde lid van de E-wet.

³ Ingevolge artikel 12, tweede lid van de E-wet.

distributienetten worden ook wel regionale netbeheerders elektriciteit genoemd. Dit besluit heeft betrekking op de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT.

6. In de E-wet zijn de beheertaken vastgelegd (hierna: netbeheertaken)⁴. De zogenoemde algemene transporttaken zijn neergelegd in artikel 16, eerste lid van de E-wet. Naast de transporttaken die ook door de regionale netbeheerders moeten worden verricht, heeft TenneT als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet ook nog een aantal systeemtaken. De systeemtaken zijn neergelegd in artikel 16, tweede lid van de E-wet. De bepaling luidt als volgt:

“2. In aanvulling op de taken, bedoeld in het eerste lid, heeft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet tevens tot taak:

- a. technische voorzieningen te treffen en systeemdiensten uit te voeren, waaronder het aanhouden van voldoende productiereservecapaciteit, die nodig zijn om het transport van elektriciteit over alle netten op een veilige en doelmatige wijze te waarborgen;*
- b. mede ten behoeve van de andere netbeheerders de technische voorzieningen en systeemdiensten, bedoeld onder a, te benutten;*
- c. op de grondslag van paragraaf 7 van dit hoofdstuk ten behoeve van derden transport van elektriciteit uit te voeren met behulp van het landelijk hoogspanningsnet, voor de uitvoer van die elektriciteit vanuit Nederland naar een afnemer of leverancier in het buitenland, dan wel voor de invoer van die elektriciteit vanuit het buitenland naar een afnemer of leverancier in Nederland;*
- d. een passend niveau van voorzieningen te treffen en te handhaven, waaronder het aanhouden van voldoende productiereservecapaciteit, in verband met de leveringszekerheid op de korte en de lange termijn;*
- e. [vervallen;]*
- f. indien Onze Minister hem dit opdraagt, werkzaamheden te verrichten ter uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 4a;*
- g. andere netbeheerders de gegevens te verschaffen die nodig zijn om een betrouwbare en efficiënte werking, alsmede de samenhangende ontwikkeling en interoperabiliteit, van de netten te waarborgen. In geval van grensoverschrijdende koppeling met andere lidstaten van de Europese Unie dan wel met niet lidstaten wisselt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet met de betreffende netbeheerders in die landen, in overeenstemming met de operationele minimumvereisten als bedoeld in artikel 31, elfde lid, tijdig en op doeltreffende wijze gegevens uit over het functioneren van de landgrensoverschrijdende netten.”*

⁴ Ingevolge artikel 17 en artikel 17a van de E-wet is het de netbeheerder niet toegestaan om goederen of diensten te leveren waarmee zij in concurrentie treedt, met uitzondering van de in die artikelen limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 43 van de E-wet stelt daarbij dat een netbeheerder een afzonderlijke boekhouding moet aanhouden voor het beheer van de netten op grond van zijn wettelijke taken, bedoeld in artikel 16, 16a en 16b van de E-wet.

7. Voor de landelijk netbeheerder is het van belang dat de kosten die hij maakt om te voldoen aan de wettelijke beheertaken terugverdiend kunnen worden. Als hij de noodzakelijke kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt komt de kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit, niet in gevaar. Dit gebeurt uiteindelijk onder meer via het systeemdienstentariaf.
8. Ingevolge de artikelen 10, 12 en 16 van de E-wet heeft de landelijk netbeheerder een wettelijk monopolie. Hij ondervindt bij het uitvoeren van systeemtaken op het landelijk hoogspanningsnet geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van directe concurrenten zou ertoe kunnen leiden dat hij onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven vaststelt of tussen verschillende typen afnemers gaat discrimineren. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn daarom gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van de uitvoering van systeemtaken. Hieronder valt ook dat de landelijk netbeheerder in ieder geval geen rendement behaalt dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk.
9. De wetgever heeft de Raad daarom belast met de taak om een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee netbeheerders "een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie"⁵ en waarmee "netbeheerders financiële prikkels voor zowel kwaliteit als efficiencyverbetering"⁶ krijgen. Dit geldt dus ook voor de landelijk netbeheerder. Indien deze doelstellingen worden bereikt, resulteert dat naar de mening van de Raad in een optimale balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een reguleringsystematiek in een methodebesluit⁷ voor de uitvoering van systeemtaken reguleert de Raad dus het gedrag van de landelijk netbeheerder TenneT die zich in een monopolioïde situatie bevindt. Met het oog op de eerder genoemde doelstellingen beoogt de Raad bij de vaststelling van deze reguleringsystematiek een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. De toepassing van de vastgestelde reguleringsystematiek leidt uiteindelijk tot een budget bestaande uit uitvoeringskosten, inkoopkosten en beheerkosten voor de uitvoering van systeemtaken en een rekenhoeveelheid voor het jaar 2012 voor TenneT. Het maximum budget en de rekenhoeveelheid voor het jaar 2012 leiden op hun beurt weer tot het systeemdienstentariaf dat TenneT mag berekenen voor de uitvoering van systeemtaken aan zijn afnemers.

3 Juridisch kader

Van methodebesluit...

10. Jaarlijks stelt de Raad in afzonderlijke tarievenbesluiten het systeemdienstentariaf vast dat TenneT in rekening mag brengen. De Raad vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe

⁵ Kamerstukken II 2002/03, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁶ Kamerstukken II 2003/04, 29 372, nr. 3, p. 19.

⁷ Ingevolge artikel 41e, eerste en tweede lid van de E-wet.

dit systeemdienstentarium samenhangt met het methodebesluit voor systeemtaken voor TenneT. De Raad hecht hier aan omdat deze besluiten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

11. De Raad legt de methode tot vaststelling van het budget en de rekenhoeveelheid in het methodebesluit vast. Voor de periode van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2013 (hierna: vijfde reguleringsperiode) heeft de Raad deze methode vastgelegd in het besluit van 13 september 2010⁸. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41e, tweede lid van de E-wet: *“2. Voor elke taak van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, genoemd in artikel 16, tweede lid, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de methode van regulering vast, voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar, na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt en met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd.”*

Via het tarievenvoorstel...

12. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zendt jaarlijks een tarievenvoorstel voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, tweede lid van de E-wet. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41e, derde lid van de E-wet: *“De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een voorstel voor de tarieven voor uitvoering van de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36.”*

Naar het tarievenbesluit

13. De Raad stelt jaarlijks het systeemdienstentarium voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet vast. De wettelijke grondslag voor het vaststellen van het systeemdienstentarium is artikel 41e, eerste lid en vierde lid van de E-wet: *“1. De tarieven voor diensten ter uitvoering van de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, worden vastgesteld overeenkomstig dit artikel.*

“4. De Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt de tarieven vast overeenkomstig artikel 41c, eerste en tweede lid.”
14. De tarieven gelden voor de periode van inwerkingtreding tot 1 januari van het jaar volgend op inwerkingtreding ingevolge artikel 42, eerste lid van de E-wet: *“-1. De tarieven treden in werking op een door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.”*

⁸ Met kenmerk 103339_1/136.BT831.

4 Procedure

15. Aan de hand van artikel 41b, eerste lid van de E-wet, heeft de Raad met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2012 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2012 bedraagt 2,6%.
16. Op 9 september 2011 heeft de Raad het verzoek naar TenneT gestuurd om uiterlijk 30 september 2011 het tarievenvoorstel, bedoeld in artikel 41e, derde lid van de E-wet bij de Raad in te dienen.
17. Op 30 september 2011 heeft de Raad het tarievenvoorstel voor het systeemdienstentarief voor het jaar 2012 van TenneT ontvangen.
18. Op 7 oktober 2011 heeft de Raad het tarievenvoorstel gedurende twee weken ter inzage gelegd. Tevens heeft de Raad dit voorstel op de website van de Nederlandse Mededingingsautoriteit gepubliceerd (www.nma.nl). Hiervan is op 7 oktober 2011 melding gemaakt in de Staatscourant⁹. Gedurende de termijn van de terinzagelegging, die eindigde op 21 oktober 2011, heeft de Raad belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie op het tarievenvoorstel in te dienen. De Vereniging voor Milieu, Energie en Water (hierna: VEMW) heeft op haar verzoek uitstel gekregen tot 25 oktober 2011 om een reactie in te dienen.
19. Op 25 oktober 2011 heeft VEMW naar aanleiding van de terinzagelegging van het tarievenvoorstel een reactie ingediend. De opmerkingen van VEMW die gericht zijn op andere besluiten zijn voor dit besluit niet relevant en worden daarom door de Raad in de vaststelling van dit besluit niet in overweging genomen. VEMW geeft, onder meer, aan dat het onmogelijk is voor belanghebbenden om de tarievenvoorstellen te beoordelen zonder duidelijke berekening van de voorgestelde tarieven. Hoewel het geen wettelijke taak is van de Raad om dit inzicht te verlenen is de Raad voornemens om volgend jaar nader te onderzoeken hoe de transparantie ten aanzien van de totstandkoming van de tarieven kan worden verbeterd.
20. Na ontvangst van het tarievenvoorstel heeft de Raad op 14 oktober 2011 aan TenneT aanvullende vragen gesteld. TenneT heeft hier op 28 oktober 2011 op gereageerd.

⁹ Staatscourant van 7 oktober 2011, nr. 18119.

21. Op 10 november 2011 heeft de Raad de aangepaste inkomstenberekeningen en tariefberekeningen naar TenneT gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. TenneT heeft hier op 18 november 2011 op gereageerd.

5 Rekenhoeveelheid

22. In het tarievenvoorstel heeft TenneT een gemiddelde van de rekenhoeveelheid 2011 en een schatting van de rekenhoeveelheid voor het jaar 2012 opgenomen. Deze schatting is bepaald op basis van een inventarisatie van de verwachtingen van de afnemers van TenneT.
23. Het methodebesluit systeemtaken voor de vijfde reguleringsperiode¹⁰ (hierna: methodebesluit systeemtaken) bepaalt dat de Raad de rekenhoeveelheid voor een bepaald jaar primair vaststelt op basis van de afzet van TenneT uitgedrukt in de hoeveelheid kWh die in het jaar (t-2) in rekening is gebracht voor de systeemtaken.
24. De Raad heeft TenneT bij het stellen van de aanvullende vragen eveneens gevraagd om de gerealiseerde volumes in 2010 te verstrekken. TenneT gaf aan dat de gerealiseerde volumes in 2010 gelijk zijn aan 106.315.203.969.
25. De rekenhoeveelheid voor het jaar 2012 is door de Raad overeenkomstig het methodebesluit systeemtaken bepaald op 106.315.203.969.

6 Vaststelling Toegestane Tariefinkomsten 2012

26. In dit hoofdstuk bepaalt de Raad de Toegestane Tariefinkomsten voor de systeemtaken voor het jaar 2012.
27. De Toegestane Tariefinkomsten die samenhangen met het tarievenvoorstel van TenneT houden geen rekening met de beslissing op bezwaar inzake de tariefbesluiten 2011 en de x-factor voor de vijfde periode (hierna: BOB-x-factor)¹¹. Dit heeft als resultaat dat de Raad de Toegestane Tariefinkomsten, en diensengevolge het tarief, heeft aangepast ten opzichte van het ingediende tarievenvoorstel. In hoofdstuk 7 wordt hier nader op ingegaan.
28. Hieronder worden de Toegestane Tariefinkomsten voor systeemtaken toegelicht.

Toegestane Tariefinkomsten voor systeemtaken

29. De Raad bepaalt de basistariefinkomsten voor de systeemtaken aan de hand van bijlage 1 van het methodebesluit systeemtaken en stelt deze voor het jaar 2012 vast op

¹⁰ Randnummer 117, kenmerk 103339_1/136.BT831.

¹¹ Met kenmerk 103729_1/16; 103729_2/21; 103729_3/20; 103729_4/24; 103730_2/23; 103631_1/25; 103631_4/17.

€128.030.733. Deze basisinkomsten zijn gelijk aan het budget voor de uitvoering van systeemtaken in het jaar 2012. Om de Toegestane Tariefinkomsten voor de systeemtaken te bepalen wordt, op grond van artikel 41c van de E-wet, tevens een aantal correcties uitgevoerd.

30. De correcties bestaan uit structurele en incidentele correcties. Voor het jaar 2012 gelden de volgende bedragen, inclusief heffingsrente:
 - Structurele correcties in inkomsten uit systeemdienstentariaf van € -9.738.837 voor onder meer nacalculatie tariefinkomsten 2009;
 - Incidentele correcties in inkomsten uit systeemdienstentariaf van € -113.313 voor de correctie van intra-dagelijkse handel 2010 en de correctie van het budget voor het jaar 2011 in verband met de BoB-X-factor.
31. Gelet op het bovenstaande heeft de Raad de Toegestane Tariefinkomsten voor de systeemtaken voor het jaar 2012 bepaald op €118.178.583.
32. Een uitgebreide toelichting op de bepaling van de Toegestane Tariefinkomsten voor de systeemtaken is opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

7 Beoordeling tarievenvoorstel

33. De Raad heeft het tarievenvoorstel van TenneT aangepast in verband met de BoB-x-factor. De Raad heeft in dit besluit het bezwaar van TenneT ten aanzien van de hoogte van de vergoeding van de NorNed-kosten gegrond verklaard in zoverre dat deze onvolledig was.
34. De Raad geeft middels een nacalculatie alsnog een vergoeding via het systeemdienstentariaf voor de kosten van de bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor het jaar 2011¹². Daarnaast wordt het budget voor het jaar 2012 verhoogd ten opzichte van het tarievenvoorstel.
35. Op basis van bovenstaande beoordeling heeft de Raad het systeemdienstentariaf opnieuw berekend. Als uitgangspunt hanteert de Raad de Toegestane Tariefinkomsten zoals bepaald in hoofdstuk 6 (en bijlage 1) van onderhavig besluit.
36. Het systeemdienstentariaf wordt bepaald door de Toegestane Tariefinkomsten uit het systeemdienstentariaf voor het jaar 2012 te delen door de rekenhoeveelheid voor het jaar 2012.

¹² Zie ook randnummer 33, kenmerk 103729_1/16; 103729_2/21; 103729_3/20; 103729_4/24; 103730_2/23; 103631_1/25; 103631_4/17.

8 Dictum

37. Op grond van artikel 41e, vierde lid en artikel 41c, eerste lid en van de E-wet stelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit het systeemdiententarium voor het jaar 2012 die TenneT TSO B.V. in rekening mag brengen volgens onderstaande tabel vast.

Tariefdrager	Tarief (€)	Rekenhoeveelheid in kWh
Tarief systeemdiensten per kWh	0,00111	106.315.203.969

38. Van dit besluit zal de Raad mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal de Raad dit besluit publiceren op de website van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (www.nma.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Raad. Daarnaast is TenneT verplicht om een exemplaar van de voor haar geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al haar vestigingen.
39. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2012.

Den Haag,

Datum:

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

W.g.

Geert Moelker
Clustermanager Handel & Transport Elektriciteit
Directie Regulering Energie en Vervoer

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.